

blifofiele boekjes. Nu zijn die zeldzame boekjes, aangevuld met artikelen over 'Nesciana', Fred Batten en Ab Visser, in één band uitgegeven. Dit werk behoort tot een literair genre waarbij het gevaar van uitglijden groot is: het aforisme, of zoals hij het zelf zegt: 'De reddende plank van de literaire schipbreukeling.'

Tja, hoe een boek vol losse aantekeningen te bespreken. Je moet van het genre houden en ieder het zijne gunnen. Zo vind ik bij voorbeeld alle opmerkingen die Van Straten over paranormale of andere geheimzinnige processen maakt, ongeloofwaardig en bovendien flauw en slap. Als u de volgende opmerking boeiend vindt dan mag u de vorige in de wind slaan. 'Zeker tien keer in mijn leven is het mij overkomen dat ik plotseling aan iemand moest denken die ik in geen jaren had gezien. Even later kwam ik hem dan tegen.' Ook vind ik de al te snobistische anekdotes niet bijdragen tot meerdere kwaliteit van *De omgevallen boekenkast*. Van Straten houdt niet van het Nederlandse 'Wilhelmus' maar als hij in Engeland is, ja dan, dan vindt hij dat zo prachtig om daar het volkslied mee te zingen.

Toch is Van Straten bepaald niet uitgegleden want er blijft nog zoveel over waardoor zijn boek onderhoudend en scherpzinnig is. Zijn hoofdstuk over Ab Visser is een juweeltje van literaire anekdotiek, human interest en vriendschapsbetoon. Maar ook particuliere ervaringen waarin onbekende of vergeten mensen een rol spelen weet Van Straten boeiend te maken met zijn weemoedige heimwee naar jeugdervaringen. Op een terrasje ziet hij een leuk meisje met lange blonde vlechten zitten. Hij herkent in haar zijn oude klasgenootje Tineke Splinter. Ze ontkent het te zijn maar Van Straten begint onmiddellijk verhalen over vroeger op te hangen. Later brengt hij haar naar huis: 'En daar rijd ik al weg met Tineke Splinter, die Tineke Splinter niet is.' Of '1932. Helma, ons Duitse

dienstmeisje, mag mij in bad doen. Terwijl zij mij uitkleedt, kan ik een erectie niet bedwingen. Uit verlegenheid sla ik mijn armen om haar hals, maar zij lacht mij uit, tilt mij op en plonst mij in het water, kopje onder.'

Via het register kan de lezer in een oogopslag zien of favoriete personen behandeld worden. Over de onlangs overleden Moesman: 'Wat is roem? Moesman, de Utrechtse surrealist, stond eens in de polder stil bij een hengelaar. De man keek op, keek nog eens en vroeg toen: "Heet u Willink?"' Ergens anders: 'De ware roem vindt men in de antiquariaten.'

Je moet er de fantasie voor hebben om een heel verhaal rondom een drukfout leuk te vinden. Maar als je die hebt, dan zorgt Van Straten er voor dat zo'n verhaal dan ook echt prachtig is. 'Hihilisme' las hij ergens in plaats van 'nihilisme'. Ik ga het niet navertellen want dan zou ik zonder pardon uit het 'hihilistisch' genootschap gestoten worden.

Het boek is mooi uitgegeven, vooral de foto van de auteur, zittend in bed met een kat tegen de borst gedrukt, tussen zijn (rechtopstaande) boekenkasten is prachtig. Ja, net een ... maar iemand van wie je zou wensen dat hij je leraar was geweest.

Hans Renders

Literatuur
5(1988)4
jul/aug.

Hans van Straten, *De omgevallen boekenkast*. Uitgeverij De Arbeiderspers, Privé-domein, Amsterdam 1987. 370 p., f. 42,50.

De vermakelijke chaos van een omgevallen boekenkast

Een verliteratuurde oud wijf, zo typeerde *Vrij Nederland*-recensente Diny Schouten Hans van Straten enkele maanden geleden, 'maar steeds iemand van wie je zou wensen dat hij je leraar was geweest', voegde ze daar vergoelijkend aan toe.

Tot voor kort was hij journalist, eerst bij *Het Vrije Volk* later bij het *Utrechts Nieuwsblad*. In interviews heeft hij er herhaaldelijk op gewezen dat zijn makkers bij de krant hem altijd als een lettré beschouwden terwijl zijn schrijversvrienden in hem de journalist zagen. Een dilemma is een dilemma maar dit is er toch wel een waar overheen te komen valt want Van Straten is het gewoon beide. En dat nog wel in de ruimste zin van de begrippen. Zijn journalistiek werk omvatte niet alleen de kunst. Van een interessante moord kon hij ook genieten en er een leuk stuk over schrijven. En van de literatuur was hij helemaal bevlogen. Jarenlang maakte Hans van Straten er een gewoonte van aantekeningen op kleine papiertjes te maken en die in boeken te stoppen. Zo'n tien jaar terug viel zijn boekenkast om en dwarrelden er ruim 600 papiertjes door zijn huis. Hij rangschikte de aantekeningen en publiceerde zes bi-